Hoofdstuk IV: De studie van de motivatie (pp. 505-552)
2. Taxonomie van de belangrijkste motivatietheorieën (p. 547)

§1. De besproken motivatietheorieën verschillen grondig op een aantal dimensies. Er is een verschil naargelang het aantal fundamentele behoeftes die ze in het menselijk gedrag veronderstellen. Ook verschillen ze in de toedracht van hun theorie.

§2. Thomae maakt een indeling in 4 categorieën, naargelang de reductie van de basisbehoeften tot één, twee of meer fundamentele behoeften.

§3. Monothematische theorieën herleiden alles tot één enkele basisbehoefte. Ze gaan uit van het homeostaseprincipe. Drives moeten worden bevredigd, en spanningen ingevolge onbevredigde behoeftes moeten worden gereduceerd. Freud heeft het vooral over libideuze energie, en is in die zin een voorbeeld van een monothematische theorie, en dan voornamelijk een panseksuele theorie. Freud herleidde alles tot seksuele drijfveren: seksuele drang speelt een hoofdrol in totstandkoming van psychisch conflict, en gaat schuil in de meest elementaire activiteiten van de mens. Ook het hydraulisch vat van Lorenz gaat uit van één energie.

§4. Een tweede type theorie is de polariserende theorie, en de theorie van Freud moet voornamelijk in dat verband gezien worden. Ofwel wordt de tweepool zelfbehoud-soortbehoud benadrukt, ofwel seksuele versus destructieve impulsen. Deze spanningen kunnen volgens Lewin worden geformaliseerd in een aantal simultane tendensen: 2 toenaderingstendensen, 1 toenadering en 1 aversie, of 2 aversietendensen. Ook de humanistische psychologie benadrukt de polarisatie tussen biologische behoeftes en groeimotivaties.

§5. De athematische theorieën stellen geen fundamentele behoeftes voorop. Er zijn slechts concrete motieven voor een bepaalde concrete situatie. Specifieke doelstellingen zijn niet te herleiden tot grondrichtingen in het leven. Voorbeeld is de functionele autonomie van Allport.

§6. De polythematische theorieën willen het aantal grondrichtingen van onze behoeften niet herleiden tot een beperkt aantal motivaties. Toch aanvaarden ze een aantal basismotivaties. Nuttin's relationele theorie is hiervan een voorbeeld (IV.3)